

Einki ímóti EF-limaskapi

-men ekki fyri einhvønn prís

-Sjálvur havi eg einki ímóti, at Føroyar fara uppí EF, men ekki fyri einhvønn prís.

Hetta sigur Fiskasølu-stjórin Bjarti Mohr. Tað er ikki so langt síðani, at sami maður í sjónvarpinum heitti á myndugleikarnar at biðja um umsóknarblað til EF.

-Hatta var fyrst og fremst sagt fyri at framprovokera eitt neyðugt orðaskifti um Føroyar og EF, eitt orðaskifti, sum eg haldi, at okkara politikarar eisini eiga at vera við í.

Bjarti Mohr visir á, at tá hann hevur nevnt spurningin um at fáa umsóknarblað frá EF, so skal hetta skiljast rætt. Og tað er, at tað við einum slíkum stigi er endamálið at spyrja EF, hvørjar treytirnar eru fyri limaskapi.

-Er prísurin tann, at vit skulu avskriva okkara fiskigrunnar og alt eftir-

litið innanfyri 200 fjórd, so eiga vit so avgjørt ikki at fara uppí EF.

Fiskasølustjórin er sum so ikki ónøgdur við handilsavtaluna vit hava gjørt við EF.

-Hon er góð nokk, men kanska nakað lunkað. Hon ger so tað, at vit útseta spurningin um limaskap og sleppur okkum undan at hugsa um hann í nøkur ár.

-Men samtiðis mugu vit ikki vera blind fyri, at tað fer fram ein veldugur útviklingur í Europa.

Bjarti Mohr heldur tað var rætt av okkum ikki at fara uppí EF saman við Danmark í 1972, men spurningurin er um ikki umstøðurnar í dag eru heilt óðrvísi.

Støðan broytt

-Nú er nevniliga tað við at henda, at júst tey londini, sum vit satsa uppá at selja okkara góðskaða vørur til,

hava í hyggju at fara uppí EF. Her er m.a. talan um Eysturríki, Sweits, Svøríki, Finland og móguliga eisini Noreg. Her er serliga finski marknaðurin áhugaverdur, tí vit hava ókt söluna av góðskaðum vørum til júst Finlands nógv.

-Eg meini, at okkara politikarar eru noyddir til at gera sær greitt, at vilja teir ikki fara uppí EF, so mugu teir so sanniliga eisini vita, hvat hetta inniber.

Skulu vit vera uttanfyri so mugu vit eisini gera okkum greitt, hvussu vit skulu liva uttanfyri henda felagsskap. Tá mugu vit finna eina rók av einum ella øðrum slagi.

Fiskasølustjórin sigur seg annars hava varhugan av, at bretsku, fronsku, sponsku og portugisisku hjálondini hava nógv betri treytir enn vit.

Her hugsar hann fyrst og fremst um ta tollunión

tey hava við EF, nakað, sum Føroyar eisini átti at fingið, soleiðis at allar vørur høvdu frítt at fara og at vit tá eisini høvdu kunnað keypt 3. landsfisk og útflutt til EF uttan nakra forðing.

-Tað er slíka tollunións-avtalu vit áttu at havt við EF, og tað undrar meg stórliga, at vit ikki hava fingið eina slíka heldur enn eina handilsavtalu.

Uppá fyrispurning um ikki Føroyar, Grønland og Ísland og móguliga eisini Norðurnoreg saman høvdu kunnað staðið sterk uttanfyri EF sigur Fiskasølustjórin, at hetta sjálvandi er ein áhugaverdur og spennandi tanki, men hann ivast í, um hann kann gerast

veruleiki, tí hvat hendir tá Noreg fer uppí EF - og hvussu við Íslandi og Grønlandi.

-Íslendingar eru longu farnir at tosa um limaskap og grønlendingar eru ikki so afturhaldandi longur heldur.

Hvørjar eru treytirnar

-Latið okkum nú fáa samráðingar við EF og vita, hvørjar treytirnar eru fyri limaskapi. Sjálvur dugi eg ikki at siggja nakra vanda, sum støðan er nú. Bjarti Mohr heldur ikki, at tað er rætt at samanbera okkum við fiskivinnuøki í EF, sum eru vörðin afturá sigld eftir at tey eru komin uppí EF.

-Vit eru nevniliga nógv

meira framkomin, og tað kundi eisini verið hugsað, at vit sum limur av EF gjørdist ein týðandi rók í felagsskapinum, nevniliga fiskivinnuserfrøðingarnir á ymsum økjum.

-Men lat meg endurtaka tað her. Latið okkum siggja treytirnar fyri limaskapi og so taka eina støðu. Tá politikararnir siga, at vit mugu ikki fara uppí, so mugu teir so sanniliga eisini siga okkum, hvat tað fer at siga fyri okkum at standa uttanfyri.

Innflutnigur av fiski størsta avbjóðingin

Okkara fiskigrunnar eru so mikið illa fyri, at skulu vit forða fyri einum enn størri arbeiðsloysi og minkandi útflutningi, so er keyp av fiski úr øðrum londum tann einasta bjargingin.

Hetta heldur stjórin á Føroya Fiskasølu, Bjarti Mohr, sum annars var ein av stigtakarunum til, at EF-skip herfyri komu til Føroya at landa fiskin heldur enn at fara til stóru uppboðssøurnar í EF við fiskinum.

Fiskasølustjórin er ikki sørt errin av, at tað hevur eydnast honum saman við øðrum at fáa fremmand

skip at landa fiskin her.

-Hetta er júst tað óvugta av tí, sum nógv bóru ótta fyri, tá toilurin á feskum fiski til EF hvarv við handilsavtaluni frá 1. januar. Tá roknaðu nógv við, at okkara egnu skip fóru at landa alla fiskin í EF-havnum. Nú siggja vit, at hetta er ikki hent, men harafturimóti eru tað nú EF-skip, sum landa sín fisk her hjá okkum.

-Hetta meti eg sum ikki sørt av einum sigri í fyrsta umfari leggur Fiskasølustjórin aftrat.

Ikki leypa framav

Hann leggur tó aftrat, at

tað er sera hørð kapping um fiskin, og tað ræður tí at arbeiða spakuliga fram og ikki leypa fram av. Tað ræður um at finna teir røttu leverandørarnar við tí rætta fiskinum. Og her sipar hann sjálvandi til tann frysta fiskin, sum vit skulu keypa úr øðrum londum.

Hvat EF-skipunum viðvikur, so heldur Bjarti Mohr, at tað eru srea góðu umstøðurnar vit hava í Føroyum og lagaligu treytirnar at landa fiskin her, sum eru avgerandi fyri, um EF-skip vilja koma til okkara heldur enn at fara inn á

meginlandið við fiskinum. Sjálvandi hevur siglingartíðin nógv at siga, men vit eiga á ongan hátt at undirmeta týðningin tað hevur, at hesi skipini fáa góðar sømdir: at vit gera tað so attraktivt sum gjørligt at landa her. Her liggja vit nokkso væl fyri geografiskt, útreiðslurnar hjá skipunum er minni her hjá okkum

Feskt og fryst

Bjarti Mohr sigur, at framtíðin hjá okkum er bæði at keypa frystan fisk úr útlandinum og feskkan frá útlandskum skipum.

Tað visir seg nevniliga at vera líka góð forrættning at hægrið henda fiskin sum tann, ið kemur undan Føroyum.

Tá rávørn frá Føroyar svikur, so er einki annað at gera enn at fara eftir fiski aðrastaðni. Og tað visir seg eisini, at fyrsta ársfjórðing í ár hevur fímti hvør fiskur landaður Føroyum verið útlandskur.

-Allir søgdu, at tað ber ikki til. Tað var jú heilt burturvið at keypa fisk heilt úr Alaska varð sagt. Men tá japanarar kunnu innflyta rágummi og fáa

bildekk burtur úr og útflyta hesi, so má tað lata seg gera hjá okkum at innflyta heilan fisk og framleiða eina liðugvøru burturúr sigur Fiskasølustjórin.

-Málið má vera at gera meira burtur úr okkara egna fiski og so innflyta feskkan og frystan fisk. Hetta er okkara einasti úvegur burtur úr kreppuni heldur Fiskasølustjórin.

Málið er so eisini at koma so langt út til brúkan sum gjørligt við lidnu vøruni. Vit mugu royna at framleiða og selja óðrvísi enn aðrir gera tað.

Antiblokkaður

Bjarti Mohr er ikki bangin fyri at viðganga, at hann er antiblokkaður, tvs. at hann ynskir at broyta gamla framleiðslu- og sölupolitikkin hjá Føroya Fiskasølu og limum hennara.

Higartil hevur Fiskasølan nevniliga fyri tað mesta framleitt frystan blokk, sum er seldur av landinum til fyrirkur í útlandinum at saga upp og góðska víðari.

-Tað er rætt, at vit sum blokkframleiðari eru at

meta sum eitt U-land, tí har verður vørn stýrd av einum heimsmarknaðarprís, sum vit onga ávirkning hava á.

-Vit mugu koma totalt burtur frá at framleiða blokk sum vit hava gjørt higartil. Men harfyri mugu vit framleiða blokk til egna nýtslu, soleiðis at skilja, at vit sjálvir kunnu saga hann upp og gera liðugvørur burtur úr.

Hóast útflutningurin av feskum flaki vindur uppá seg, so heldur Bjarti Mohr, at tað verða tær meira góðskaðu vøurnar, sum fara at hava størst týðning fyri okkum í framtíðini. Sjálvandi skulu vit byggja útflutningin á bæði feskt og fryst, men tað er sjálvandi ikki alt, sum er egnað til at útflyta feskt, tí skulu vit hava fleiri móguleikar.

-Skulu vit gera okkum nakra vón um at økja um útflutningin, so mugu vit gera meira við fiskin í Føroyum. paneraðar ella ópaneraðar liðugvørur, har øll stykkini víga líka er ein gongd leið.

Framhald á síðu 16